ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2001

Vyhlásené: 23.08.2001 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

326

OZNÁMENIE

Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 24. novembra 2000 bola vo Vatikáne podpísaná Základná zmluva medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou. Národná rada Slovenskej republiky s ňou vyslovila súhlas svojím uznesením č. 1159 z 30. novembra 2000 a prezident Slovenskej republiky ju ratifikoval 4. decembra 2000. Zmluva nadobudla platnosť dňom výmeny ratifikačných listín, t. j. 18. decembra 2000, na základe článku 24 ods. 2.

ZÁKLADNÁ ZMLUVA medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou

Slovenská republika a Svätá stolica,

vychádzajúc, Slovenská republika z ústavných noriem a Svätá stolica z dokumentov Druhého vatikánskeho koncilu a kánonického práva,

odvolávajúc sa na medzinárodne uznávané princípy náboženskej slobody, na významné poslanie Katolíckej cirkvi v dejinách Slovenska, ako aj na jej aktuálnu úlohu v sociálnej, morálnej a kultúrnej oblasti,

hlásiac sa k cyrilo-metodskému duchovnému dedičstvu,

uznávajúc prínos občanov Slovenskej republiky pre Katolícku cirkev,

deklarujúc vôľu prispievať k celkovému duchovnému a materiálnemu dobru človeka a spoločnému dobru,

dohodli sa takto:

Článok 1

(1) Slovenská republika a Svätá stolica (ďalej len „zmluvné strany“) sa vzájomne považujú za nezávislé a autonómne subjekty medzinárodného práva a budú tieto princípy uplatňovať vo svojich vzájomných vzťahoch.

(2) Zmluvné strany vzájomne uznávajú právnu subjektivitu druhej strany, ako aj všetkých právnických osôb a fyzických osôb, ktoré ju majú podľa právneho poriadku Slovenskej republiky alebo podľa kánonického práva.

Článok 2

(1) Slovenská republika uznáva právo Katolíckej cirkvi v Slovenskej republike (ďalej len „Katolícka cirkev“) a jej členov na slobodné a nezávislé pôsobenie, ktoré zahŕňa najmä verejné vyznávanie, hlásanie a uskutočňovanie katolíckej viery, slobodu pri plnení poslania Katolíckej cirkvi, vykonávanie jej kompetencií ustanovených kánonickým právom, vykonávanie vlastníckeho práva k jej finančným a materiálnym prostriedkom a spravovanie jej vnútorných vecí.

(2) Svätá stolica garantuje, že Katolícka cirkev využije všetky vhodné prostriedky na mravné formovanie obyvateľov Slovenskej republiky v prospech spoločného dobra podľa princípov katolíckej náuky v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Článok 3

(1) Katolícka cirkev má výlučné právo stanovovať a meniť svoj právny poriadok, zriaďovať, meniť a rušiť vlastné cirkevné štruktúry, najmä provincie, arcidiecézy, diecézy, eparchie, exarcháty a apoštolské administratúry.

(2) Svätá stolica dá Slovenskej republike dôverným spôsobom na vedomie informáciu o zriadení, zmene alebo zrušení provincie, arcidiecézy, diecézy, eparchie, exarchátu alebo apoštolskej administratúry pred jej zverejnením.

(3) Svätá stolica zabezpečí zhodu hraníc slovenských cirkevných rímskokatolíckych diecéz a apoštolských administratúr, ako aj slovenských cirkevných gréckokatolíckych eparchií a exarchátov so štátnymi hranicami Slovenskej republiky.

(4) Katolícka cirkev má právo zriaďovať právnické osoby. Slovenská republika garantuje ochranu ich majetku a slobodu ich pôsobenia. Činnosť týchto právnických osôb musí byť v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Článok 4

Katolícka cirkev má právo udržiavať kontakty so Svätou stolicou a s univerzálnou cirkvou, osobitne s konferenciami biskupov iných štátov, ako aj s inými cirkvami a náboženskými spoločnosťami a s ďalšími právnickými osobami a fyzickými osobami v Slovenskej republike i v zahraničí.

Článok 5

(1) Katolícka cirkev má právo vykonávať apoštolské poslanie, najmä liturgické obrady a náboženské úkony, hlásať a vyučovať katolícku náuku.

(2) Slovenská republika garantuje nedotknuteľnosť posvätných miest, ktoré sú v súlade s kánonickým právom určené na vykonávanie náboženských úkonov. Pod nedotknuteľnosťou posvätného miesta rozumejú zmluvné strany ochranu tohto miesta, spočívajúcu v zamedzení jeho použitia na iné účely, než ktorým slúži v súlade s kánonickým právom, a v zamedzení narušenia jeho dôstojnosti.

(3) Zo závažných dôvodov so súhlasom Katolíckej cirkvi možno posvätné miesta výnimočne využiť aj na iné účely, ktoré nie sú v rozpore s posvätnosťou týchto miest.

(4) Výnimka z pravidla nedotknuteľnosti posvätných miest sa pripúšťa, ak je to nevyhnutné v súvislosti s bezprostredným ohrozením života a zdravia, bezpečnosti alebo majetku a ak nemožno vopred získať súhlas Katolíckej cirkvi. V takých prípadoch môže Slovenská republika na posvätných miestach zabezpečiť vykonanie nevyhnutných a primeraných opatrení tak, aby sa v najvyššej možnej miere zachoval ich posvätný charakter.

Článok 6

(1) Svätá stolica má výlučné právo obsadzovať úrady podľa kánonického práva, najmä nezávisle a výlučne rozhodovať pri výbere kandidátov do biskupskej služby a rozhodovať o vymenovaní, preložení, vzdaní sa služby a odvolaní biskupa.

(2) Informáciu o mene a priezvisku osoby, ktorá má byť vymenovaná za biskupa, alebo informáciu o preložení a odvolaní biskupa dá Svätá stolica na vedomie pred jej zverejnením dôverným spôsobom Slovenskej republike. Dôvernosť tejto informácie zahŕňa záväzok Slovenskej republiky nevyjadrovať mienku o osobe kandidáta ani stanovisko k rozhodnutiam Svätej stolice.

(3) Katolícka cirkev má výlučné právo rozhodovať o vymenovaní, preložení, vzdaní sa služby a odvolaní osoby aj v súvislosti s ktorýmkoľvek ďalším cirkevným úradom alebo s úlohou týkajúcou sa apoštolského poslania.

Článok 7

Slovenská republika uznáva každému právo uplatňovať výhrady vo svedomí podľa vieroučných a mravoučných zásad Katolíckej cirkvi. Rozsah a podmienky uplatnenia tohto práva ustanoví osobitná medzinárodná zmluva uzavretá medzi zmluvnými stranami.

Článok 8

(1) Spovedné tajomstvo je nedotknuteľné. Nedotknuteľnosť spovedného tajomstva zahŕňa právo odmietnuť vypovedať pred štátnymi orgánmi Slovenskej republiky.

(2) Slovenská republika garantuje aj nedotknuteľnosť tajomstva informácie, ktorá bola ústne alebo písomne zverená pod podmienkou mlčanlivosti osobe poverenej pastoračnou starostlivosťou.

Článok 9

Slovenská republika bude rešpektovať ako dni pracovného pokoja nedele a tieto dni:

a) 1. január – slávnosť Bohorodičky Panny Márie, Obrezanie Pána a Bazila Veľkého,

b) 6. január – Zjavenie Pána, Bohozjavenie,

c) Veľký piatok,

d) Veľkonočný pondelok,

e) 5. júl – slávnosť svätých Cyrila a Metoda,

f) 15. september – slávnosť Sedembolestnej Panny Márie, Patrónky Slovenska,

g) 1. november – slávnosť Všetkých svätých,

h) 24. december – Štedrý deň,

i) 25. december – slávnosť Narodenia Pána,

j) 26. december – sviatok svätého Štefana, prvého mučeníka, Zbor presvätej Bohorodičky.

Článok 10

(1) Manželstvo uzavreté podľa kánonického práva, ktoré spĺňa aj podmienky uzavretia manželstva ustanovené právnym poriadkom Slovenskej republiky, má na území Slovenskej republiky rovnaké právne postavenie a účinky ako manželstvo uzavreté občianskou formou. Štátnu evidenciu manželstiev uzavretých podľa kánonického práva a ich zápis v matrike do knihy manželstiev upravuje právny poriadok Slovenskej republiky.

(2) Rozhodnutie Katolíckej cirkvi o nulite manželstva alebo o rozviazaní manželstva sa oznámi na žiadosť jednej zo stránok Slovenskej republike. Slovenská republika bude ďalej konať v tejto veci podľa svojho právneho poriadku.

Článok 11

Zmluvné strany budú spolupracovať na ochrane a podpore manželstva, ako aj rodiny, ktorá z manželstva pochádza.

Článok 12

(1) Starostlivosť o deti a ich výchova sú právom a povinnosťou rodičov. Ak toto právo nemôžu zo závažných dôvodov uplatňovať rodičia, prechádza na základe rozhodnutia príslušného súdu Slovenskej republiky na iné osoby alebo zariadenia na výkon ústavnej alebo ochrannej výchovy.

(2) Rodičia a iné osoby a zariadenia uvedené v odseku 1 majú právo vychovávať deti v súlade s vieroučnými a mravoučnými zásadami Katolíckej cirkvi.

Článok 13

(1) Katolícka cirkev má právo zriaďovať, spravovať a využívať na výchovu a vzdelávanie základné a stredné školy, vysoké školy a školské zariadenia v súlade s podmienkami ustanovenými právnym poriadkom Slovenskej republiky.

(2) Školy a školské zariadenia uvedené v odseku 1 majú rovnaké postavenie ako štátne školy a školské zariadenia a sú neoddeliteľnou a rovnocennou súčasťou výchovno-vzdelávacej sústavy Slovenskej republiky. Rozsah finančného zabezpečenia škôl a školských zariadení z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky upraví osobitná zmluva podľa článku 20 tejto zmluvy.

(3) Rodičia a iné osoby uvedené v článku 12 ods. 1 majú právo na slobodný výber školy a školského zariadenia.

(4) Slovenská republika uznáva platnosť dokladov o absolvovaní štúdia v školách a školských zariadeniach uvedených v odseku 1 v rozsahu platnosti dokladov o absolvovaní štúdia rovnakého alebo rovnocenného odboru, druhu a stupňa v štátnych školách a školských zariadeniach za podmienok ustanovených právnym poriadkom Slovenskej republiky pre platnosť dokladov o absolvovaní štúdia vo všetkých školách a školských zariadeniach, ktoré sú súčasťou výchovno-vzdelávacej sústavy v Slovenskej republike. Slovenská republika uznáva rovnocennosť týchto dokladov. Pravidlá uvedené v tomto ustanovení sa týkajú aj dokladov o akademických a vedeckých tituloch a hodnostiach.

(5) Slovenská republika vytvára podmienky na katolícku výchovu detí v školách a v školských zariadeniach v súlade s náboženským presvedčením ich rodičov. Tento záväzok zahŕňa povinnosť plniť požiadavky rodičov na umožnenie katolíckej náboženskej výchovy na všetkých stupňoch základných škôl a na všetkých druhoch a typoch stredných škôl a školských zariadení a podporu katolíckych výchovných organizácií a hnutí mladých.

(6) Katolícka cirkev má právo vyučovať náboženstvo vo všetkých školách a školských zariadeniach, ktoré sú súčasťou výchovno-vzdelávacej sústavy Slovenskej republiky, v súlade s podmienkami, ktoré ustanoví zmluva podľa odseku 9. Učiteľ náboženstva má v pracovnoprávnom vzťahu rovnaké postavenie ako učitelia ďalších vyučovacích predmetov, ak spĺňa predpoklady ustanovené v právnom poriadku Slovenskej republiky pre učiteľov príslušného druhu a typu škôl. Nevyhnutnou podmienkou na výkon pedagogickej činnosti učiteľa katolíckeho náboženstva vo všetkých školách je jeho poverenie Katolíckou cirkvou.

(7) Osoby s katolíckym vierovyznaním majú vo výchovno-vzdelávacom procese právo uplatňovať svoje presvedčenie, pokiaľ ide o výchovu k rodičovstvu, v súlade so zásadami kresťanskej etiky. Tým nie sú dotknuté povinnosti týchto osôb ustanovené právnym poriadkom Slovenskej republiky v oblasti výchovy a vzdelávania.

(8) Svätá stolica bude uplatňovať vo vzdelávacom a výchovnom procese zásady náboženskej znášanlivosti, ekumenizmu a spolupráce a rešpektovať presvedčenie osôb iného náboženského vyznania a osôb bez náboženského vyznania.

(9) Ďalšie pravidlá týkajúce sa škôl a školských zariadení uvedených v odseku 1, vyučovania katolíckeho náboženstva a katolíckej výchovy detí, katolíckej univerzity, bohosloveckých fakúlt, kňazských seminárov a rehoľných formačných ustanovizní ustanovia zmluvné strany osobitnými medzinárodnými zmluvami.

Článok 14

(1) Katolícka cirkev má právo vykonávať pastoračnú službu v ozbrojených silách a policajných zboroch.

(2) Kňazi, diakoni, rehoľníci, seminaristi a novici majú právo vykonávať povinnú vojenskú službu formou duchovnej služby v ozbrojených silách.

(3) Príslušníci ozbrojených síl a príslušníci policajných zborov majú právo zúčastňovať sa na bohoslužbách v nedeľu a v dňoch prikázaných cirkevných sviatkov, ak to nie je v rozpore s plnením záväzných služobných povinností. Na ďalších náboženských obradoch v čase zamestnania sa môžu zúčastňovať so súhlasom príslušného služobného orgánu.

(4) Podrobnosti o výkone pastoračnej služby v ozbrojených silách a policajných zboroch a podrobnosti o výkone povinnej vojenskej služby, ako aj civilnej služby, kňazov, diakonov, rehoľníkov, seminaristov a novicov upravia zmluvné strany osobitnou medzinárodnou zmluvou.

Článok 15

Katolícka cirkev má právo vykonávať pastoračnú starostlivosť o veriacich v ústavoch na výkon väzby a v nápravnovýchovných ústavoch na výkon trestu odňatia slobody.

Článok 16

(1) Katolícka cirkev má právo vykonávať pastoračnú, duchovnú, vzdelávaciu a výchovnú činnosť vo všetkých štátnych vzdelávacích, výchovných a zdravotníckych zariadeniach, štátnych zariadeniach sociálnych služieb vrátane zariadení pre osoby s nariadenou ústavnou výchovou a v štátnych zariadeniach vykonávajúcich liečbu a resocializáciu drogovo a inak závislých osôb v súlade s podmienkami dohodnutými medzi Katolíckou cirkvou a týmito zariadeniami. Slovenská republika zabezpečí primerané podmienky na výkon tohto práva. Osoby, ktoré sú v starostlivosti týchto zariadení, majú právo zúčastňovať sa na bohoslužbách v nedeľu a v dňoch prikázaných cirkevných sviatkov a slobodne vykonávať všetky náboženské úkony.

(2) Zmluvné strany budú spolupracovať na uskutočňovaní spoločných projektov v oblasti zdravotnej starostlivosti, vzdelávania a výchovy a v oblasti starostlivosti o starých a chorých ľudí. Tieto projekty sa budú týkať škôl, výchovných a zdravotníckych zariadení, zariadení sociálnych služieb, zariadení vykonávajúcich liečbu a resocializáciu drogovo a inak závislých osôb. Svätá stolica garantuje, že Katolícka cirkev bude podporovať tieto projekty najmä personálne, a Slovenská republika bude podporovať tieto projekty v primeranom rozsahu najmä materiálne a finančne.

Článok 17

(1) Katolícka cirkev má právo vykonávať vzdelávaciu, výchovnú, vedeckovýskumnú, misijnú, charitatívnu, zdravotnícku a sociálnu činnosť. Toto právo zahŕňa aj zriaďovanie, vlastníctvo a prevádzkovanie zariadení tohto charakteru v súlade s podmienkami ustanovenými právnym poriadkom Slovenskej republiky.

(2) Na zariadenia uvedené v odseku 1 sa vzťahujú rovnaké práva a povinnosti ako na štátne zariadenia rovnakého druhu v oblasti úhrad výkonov za zdravotnícku starostlivosť z povinného poistenia.

(3) Svätá stolica garantuje, že Katolícka cirkev sa bude podieľať na finančnom zabezpečení týchto zariadení. Rozsah finančného zabezpečenia cirkevných zariadení z prostriedkov štátneho rozpočtu upraví osobitná zmluva podľa článku 20 tejto zmluvy.

Článok 18

(1) Zmluvné strany uznávajú, že spoločenské informačné prostriedky sú dôležitým prostriedkom ochrany slobody myslenia a svedomia, ako aj náboženského presvedčenia a viery.

(2) Zmluvné strany majú právo na slobodu prejavu vrátane práva rozširovať svoje názory a podávať informácie slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom.

(3) Katolícka cirkev má právo vlastniť prostriedky na vydavateľskú činnosť, rozhlasové, televízne a iné spoločenské informačné prostriedky a zariadenia, a využívať tieto prostriedky a zariadenia v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

(4) Katolícka cirkev má právo vstupovať v primeranom rozsahu do vysielania verejnoprávnych spoločenských informačných prostriedkov.

Článok 19

Katolícka cirkev môže nadobúdať vlastnícke právo k hnuteľným i nehnuteľným hmotným veciam, ako aj k nehmotným veciam a má právo tieto veci scudzovať. Tieto práva sa môžu uplatňovať len v súlade s podmienkami ustanovenými právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Článok 20

(1) Zmluvné strany uzavrú osobitnú medzinárodnú zmluvu o finančnom zabezpečení Katolíckej cirkvi.

(2) Katolícka cirkev má právo organizovať kostolné zbierky. Príjmy z hospodárenia s takto získanými prostriedkami nepodliehajú zdaneniu, ani povinnosti verejného vyúčtovania.

Článok 21

(1) Zmluvné strany sa budú podieľať na udržiavaní a obnove nehnuteľností nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky, ku ktorým má vlastnícke právo Katolícka cirkev a ktoré sú podľa právneho poriadku Slovenskej republiky kultúrnymi pamiatkami. Rozsah finančného zabezpečenia pri ich udržiavaní a obnove z prostriedkov štátneho rozpočtu Slovenskej republiky upraví osobitná zmluva podľa článku 20 tejto zmluvy.

(2) Katolícka cirkev má právo stavať a upravovať kostoly a cirkevné budovy v súlade s podmienkami ustanovenými právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Článok 22

Zmluvné strany potvrdzujú diplomatické zastúpenie Svätej stolice v Slovenskej republike na úrovni apoštolskej nunciatúry a diplomatické zastúpenie Slovenskej republiky pri Svätej stolici na úrovni veľvyslanectva.

Článok 23

Sporné otázky týkajúce sa výkladu alebo vykonávania tejto zmluvy budú zmluvné strany riešiť diplomatickou cestou.

Článok 24

(1) Táto zmluva podlieha ratifikácii zo strany Slovenskej republiky v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky a ratifikácii zo strany Svätej stolice v súlade s jej vlastnými procesnými pravidlami.

(2) Zmluva nadobudne platnosť dňom výmeny ratifikačných listín.

Článok 25

Táto zmluva sa môže meniť a dopĺňať na základe vzájomnej dohody zmluvných strán. Zmeny a doplnky sa musia vykonať písomnou formou.

Dané vo Vatikáne 24. novembra 2000 v dvoch pôvodných vyhotoveniach, každé v slovenskom jazyku a talianskom jazyku, pričom obidve znenia majú rovnakú platnosť.

Za Slovenskú republiku:

Mikuláš Dzurinda v. r.

Za Svätú stolicu:

Angelo Kardinál Sodano v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.